

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 22290/2024
20.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић и Јасмине Симовић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Бранко Франц Бутолен адвокат из ..., против туженог Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 72/24 од 19.06.2024. године, на седници одржаној 20.02.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 72/24 од 19.06.2024. године у ставу другом изреке тако што **СЕ ОДБИЈА** као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 10344/22 од 05.10.2023. године, исправљена решењем истог суда П 10344/22 од 04.03.2024. године, у делу става првог изреке којим је обавезан тужени да на име накнаде штете по основу неисплаћеног месечног износа пензије за децембар 2016. године исплати тужиљи 263,28 динара са законском затезном каматом од 25.01.2017. године до исплате.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 72/24 од 19.06.2024. године у преосталом делу.

ОДБИЈА СЕ се захтев тужиље за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 10344/22 од 05.10.2023. године, исправљеном решењем истог суда П 10344/22 од 04.03.2024. године, ставом првим изреке обавезан је тужени да на име накнаде штете због неисплаћених месечних износа пензије за период од 01.12.2016. до 30.04.2021. године исплати тужиљи новчане износе са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, како је наведено у том ставу изреке. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев за обавезивање туженог да на по истом основу и за исти период исплати тужиљи новчане износе преко оних досуђених првим ставом изреке до тражених, са законском затезном каматом од доспелости сваког до исплате, како је наведено у том ставу изреке. Ставом трећим изреке, није дозвољено објективно преиначење тужбе, учињено поднеском тужиље од 08.02.2021. године (за накнаду нематеријалне штете). Ставом четвртим

изреке, обавезан је тужени да исплати тужиљи 125.824,00 динара на име трошкова парничног поступка са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 72/24 од 19.06.2024. године, ставом првим изреке, одбијене су жалбе тужиље и туженог и потврђена означена првостепене пресуда у делу става првог изреке за период од јануара 2017. закључно са априлом 2021. године, у ставу другом, трећем и четвртом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је иста пресуда у преосталом делу става првог изреке тако што је одбијен тужбени захтев за исплату неисплаћене пензије за децембар 2016. године од 263,28 динара са законском затезном каматом од 25.01.2017. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиље за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408, у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП и оценио да је ревизија тужиље делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је корисник породичне пензије, чији је нови износ одређен решењем туженог број ... од 31.03.1997. године, почев од 01.09.1996. године. Тужени је без основа престао да исплаћује тужиљи пензију од марта 1999. године, не доневши решење о обустави исплате. Тужиља је од 05.03.2013. године корисник основне пензије на Косову и Метохији у износима наведеним у табеларном приказу потврде Департамента за пензије Косово, Регионални центар у Призрену број 04/214 од 31.05.2021. године, с тим да није корисник пензије са уплаћеним доприносом, пензије са ограниченим способностима и породичне пензије. Према налазу и мишљењу судског вештака економско-финансијске струке висина неисплаћених пензија за период од 01.12.2016. закључно са априлом 2021. године износи 537.400,52 динара без умањења за исплаћене пензије на Косову и Метохији, а 23.114,64 динара са умањењем за исплаћене пензије.

На овако утврђено чињенично стање, применом одредаба члана 110. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, те чл. 172. став 1, 155, 189, 361. и 376. Закона о облигационим односима првостепени суд је закључио да је тужени у обавези да накнади штету тужиљи због пензија неисплаћених за период од 01.12.2016. до 30.04.2021. године, за који у односу на дан подношења тужбе (27.01.2020. године) потраживање тужиље није застарело. Према становишту овог суда, имајући у виду да је тужиљи пензија исплаћивана до марта 1999. године, када јој је исплата обустављена без оправданог разлога и решења туженог, таквим поступањем тужиљи је причињена штета коју је тужени у обавези да јој накнади, јер је на тај начин тужени повредио тужиљи право на мирно уживање имовине прокламовано чланом 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода. Стога је усвојио тужбени захтев у висини утврђеној вештачењем, умањеној за износе који су тужиљи исплаћени од стране органа на територији АП Косово и Метохија, док је за износе

преко досуђених до тражених за наведени период, као и за период када није било позитивне разлике у исплати пензије (период када је тужила остваривала примања на име пензије на Косову и Метохији у већем износу од пензије коју јој тужени није исплатио - од јануара 2019. до јануара 2020. године и од марта 2020. до децембра 2020. године) тужбени захтев одбијен. Првостепени суд није дозволио објективно преиначење тужбе којим је поред исплате на име неисплаћених месечних износа пензије тужила тражила и накнаду нематеријалне штете за душевне болове у износу од 885.000,00 динара, оценивши да одлучивање о том захтеву не би било целисходно за коначно решење односа међу парничним странкама, те да би поступак по преиначеној тужби продужио трајање парнице.

Другостепени суд је одлучујући о жалбама парничних странака прихватио становиште првостепеног суда у погледу обавезе туженог да тужили накнади штету у износу умањеном за износе пензије које је тужила у спорном периоду примала на Косову и Метохији, па је првостепену пресуду потврдио у усвајајућем делу за период од јануара 2017. закључно са априлом 2021. године као и у одбијајућем делу, док је првостепену пресуду преиначио и одбио због застарелости тужбени захтев за накнаду штете на име неисплаћене пензије за децембар 2016. године, имајући у виду да је тужба у овој правној ствари поднета 27.01.2020. године, да је потраживање тужиле за децембар 2016. године доспело 25.01.2017. године и да је истекао законом прописани трогодишњи рок застарелости за потраживања накнаде штете.

Правилно су нижестепени судови применили одредбу члана 172. став 1. Закона о облигационим односима – ЗОО и закључили да је тужени у обавези да тужили накнади штету коју јој је проузроковао неисплатом пензија, чиме јој је повредио право на мирно уживање имовине из чл. 58. Устава Републике Србије и 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода.

Међутим, другостепени суд није правилно применио материјално право када је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев за накнаду штете по основу неисплаћене пензије за децембар 2016. године са припадајућом законском затезном каматом.

Према одредбама ЗОО застарелост почиње тећи првог дана после дана кад је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе, ако законом за поједине случајеве није што друго прописано (члан 361) и наступа кад истекне последњи дан законом одређеног времена (члан 362). Потраживање накнаде проузроковане штете застарева (члан 376) за три године од кад је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило (став 1), а у сваком случају ово потраживање застарева за пет година од кад је штета настала (став 2). Сагласно одредбама члана 77. истог закона, рок одређен у недељама, месецима или годинама завршава се оног дана који се по имену и броју поклапа са даном настанка догађаја од кога рок почиње да тече, а ако таквог дана нема у последњем месецу, крај рока пада на последњи дан тог месеца (став 2), а ако последњи дан рока пада у дан када је законом одређено да се не ради, као последњи дан рока рачуна се следећи радни дан (став 3). Одредбама члана 103. ЗПП такође је уређен начин рачунања рокова, тако што је прописано, између осталог, да ако последњи дан рока пада на државни празник или у недељу или у неки други дан кад суд не ради, рок истиче протеком првог наредног радног дана (став 4) и да се одредбе става 4. овог члана примењују и на рок у коме по посебним прописима мора да се поднесе тужба, као и на рок застарелости потраживања или неког другог права (став 5).

Полазећи од цитираних законских одредаба, а како је потраживање накнаде штете због неисплаћене пензије за децембар 2016. године доспело у суботу 25.01.2017. године, то последњи дан рока истиче протеком првог наредног радног дана, па је у

конкретном случају последњи дан за подношење тужбе био понедељак 27.01.2020. године, када је тужба и поднета, из чега следи да је другостепени суд погрешно применио материјално право када је оценио да застарело ово тужилино потраживање.

С обзиром на изложено, Врховни суд је, применом члана 416. став 1. ЗПП, преиначио пресуду другостепеног суда у ставу другом изреке, тако што је одбио жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду у делу којим је обавезан тужени да тужили накнади штету због неисплате пензије за децембар 2016. године од 263,28 динара са законском затезном каматом од 25.01.2017. године до исплате.

Одлучујући о дозвољености ревизије изјављене против побијане пресуде у преосталом делу, у смислу одредаба члана 410. став 2. тачке 4. и 5. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), Врховни суд је утврдио да је ревизија недозвољена.

Одредбама ЗПП је прописано (члан 403) да против правноснажне пресуде донете у другом степену странке могу да изјаве ревизију у року од 30 дана од дана достављања пресуде (став 1); те да је ревизија увек дозвољена ако је: 1) то посебним законом прописано, 2) другостепени суд преиначио пресуду и одлучио о захтевима странака, 3) другостепени суд усвојио жалбу, укинуо пресуду и одлучио о захтевима странака (став 2); а да ревизија није дозвољена у имовинско-правним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе (став 3). Ревизија је недозвољена и ако лице које је изјавило ревизију нема правни интерес за подношење ревизије (члан 410. став 2. тачка 4), као и ако је изјављена против пресуде против које по закону на може да се поднесе (члан 403. ст. 1. и 3), осим из члана 404. овог закона (члан 410. став 2. став 5).

У предметном случају, у делу којим је побијаном пресудом апелационог суда правноснажно усвојен тужбени захтев тужила је успела у спору, па је ревизија недозвољена због недостатка њеног правног интереса да побија такву одлуку, у смислу члана 410. став 2. тачка 4. ЗПП. И у делу којим је потврђена одлука о одбијању тужбеног захтева тужилина ревизија је недозвољена у смислу члана 410. став 2. став 5. у вези са чланом 403. став 3. ЗПП, јер се ради о имовинскоправном спору у коме вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Ревизија није дозвољена, сагласно члану 420. ЗПП, ни против решења којим су потврђена првостепена решења о трошковима поступка и о одбијању преиначења тужбе, јер се тим споредним одлукама не окончава спор, због чега је одлучено као у ставу другом изреке, на основу члана 413. ЗПП.

Тужила је у поступку по ревизији успела у сразмерно незнатном делу, због чега је на основу члана 165. став 1. и 2. у вези с чланом 153. став 2. ЗПП, одлучено као у трећем ставу изреке.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**